

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ & ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ, 69 100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Τηλ: 25310 - 39932

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»
ΤΕΡΜΑ ΠΑΤΡ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ & ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ
ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 15341 ΑΤΤΙΚΗΣ
Τηλ: 210-6503448 - 3458
E-mail: specialedu@iit.demokritos.gr

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»**

«ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΩΣ Γ2»

της Κολινιώτη Μαρίας-Κομμανής

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται

Στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του

Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης

Του Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο

Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών

Με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

1^{ος} Επιβλέπων: ΓΑΛΑΝΤΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Τ.Γ.Δ.Σ./Π.Θ.

2^{ος} Επιβλέπων: ΜΙΤΙΤΣ ΜΑΡΙΑ ΜΕΛΟΣ Ε.Ε.Π./Τ.Ε.Φ./ Δ.Π

3^{ος} Επιβλέπων: ΔΟΣΗ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΟΣ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ/ Τ.Ε.Φ./Δ.Π.

Κομοτηνή/Αθήνα

2021

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η προσαρμογή διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία ελληνικών, όλων των επιπέδων ελληνομάθειας, σε άτομα με μαθησιακές δυσκολίες και συγκεκριμένα με δυσλεξία. Αρχικά, δόθηκε ο ορισμός των μαθησιακών δυσκολιών και παρουσιάστηκε η ταξινόμηση που έχει γίνει. Παράλληλα, δόθηκε έμφαση στον ορισμό και τα χαρακτηριστικά των μαθητών με δυσλεξία. Στη συνέχεια, συνειδητοποιώντας, μέσα από τις απαντήσεις που δόθηκαν σε ένα ερωτηματολόγιο από πενήντα εκπαιδευτικούς, πως υπάρχει μεγάλη ανάγκη χρήσης των κατάλληλων προσαρμογών και περαιτέρω επιμόρφωσης για τη διδασκαλία στην προαναφερθείσα κατηγορία μαθητών, έγινε παρουσίαση της έννοιας προσαρμογής και των υποκατηγοριών της. Δόθηκε έμφαση όχι μόνο στις αναγκαίες προσαρμογές για τη διδασκαλία ελληνικών σε Έλληνες μαθητές με δυσλεξία αλλά και για τη διδασκαλία ελληνικών σε αλλοδαπούς μαθητές όλων των ηλικιών με την αντίστοιχη μαθησιακή δυσκολία. Ακολούθως, αφού παρουσιάστηκαν τα είδη των προσαρμογών που θα ήταν βοηθητικό να αξιοποιηθούν, προκειμένου η συγκεκριμένη κατηγορία αλλοδαπών μαθητών να είναι σε θέση να γνωρίσει τη νέα ελληνική γλώσσα, όχι μόνο τη γραμματική, το λεξιλόγιο, τη σύνταξη αλλά και την κουλτούρα που αυτή φέρει, έγινε προσπάθεια να παρουσιαστούν σε μορφή πινάκων οι προτεινόμενες προσαρμογές που έγιναν σε δέκα ενότητες, δέκα βιβλίων (τα πέντε προορίζονται για ανήλικους μαθητές και τα υπόλοιπα πέντε είναι κατάλληλα κυρίως για ενήλικες). Στο τέλος, εξήχθησαν κάποια συμπεράσματα που θα μπορούσαν να ενισχύσουν την έρευνα στο συγκεκριμένο πεδίο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- ✓ Αγαλιώτης, Ι. (2000). *Μαθησιακές δυσκολίες στα μαθηματικά. Αιτιολογία, αξιολόγηση, αντιμετώπιση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Αγγέλου, Α. (2007). *Δυσλεξία και Επίδοση στη Ξένη Γλώσσα* (Μεταπτυχιακή Εργασία). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης: Θεσσαλονίκη.
- ✓ Αναστασίου. Δ. (1998). *Δυσλεξία*. Αθήνα: Ατραπός.
- ✓ Αποστολίδου, & Hartofylaka (2017). Προσαρμογή εκπαιδευτικού υλικού για ενήλικες πρόσφυγες: βασικά ζητήματα σχεδιασμού & ανάπτυξης υλικού. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9, 305-312.
- ✓ Βάσσου, Α.,; Γεωργιάδου, Ε., Γλένη, Α., Ρηγοπούλου, Τ.(2007). *ΓΕΙΑ ΣΑΣ 1, βιβλίο μαθητή*. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ).
- ✓ Βάσσου, Α.,; Γεωργιάδου, Ε., Γλένη, Α., Ρηγοπούλου, Τ.(2007). *ΓΕΙΑ ΣΑΣ 2, βιβλίο μαθητή*. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ).
- ✓ Βάσσου, Α.,; Γεωργιάδου, Ε., Γλένη, Α., Ρηγοπούλου, Τ.(2007). *ΓΕΙΑ ΣΑΣ 3, βιβλίο μαθητή*. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ).
- ✓ Βάσσου, Α.,; Γεωργιάδου, Ε., Γλένη, Α., Ρηγοπούλου, Τ.(2007). *ΓΕΙΑ ΣΑΣ 4, βιβλίο μαθητή*. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ).
- ✓ Δενδάκη, Α. (2003). *Μαθησιακές δυσκολίες και ξένη γλώσσα*. *ELT News*, (178), σ. 20.
- ✓ Δήμου, Γ. Η. (2008). *Εκπαιδευτική Ψυχολογία II - Μαθησιακές Δυσκολίες (Το παιδαγωγικό ατύχημα)*. Αθήνα: Gutenberg.
- ✓ Δροσινού-Κορέα Μ. Χ. (2007). Η ενδοοικογενειακή βία, παράγοντας γένεσης μαθησιακών δυσκολιών και επιπτώσεις στην επίδοση και συμπεριφορά. Μελέτη περίπτωσης μαθητή με παραβατική συμπεριφορά, στο Βλασσοπούλου, Μ. & Γιαννετοπούλου, Α. & Διαμαντή, Μ. & Κιρπότην, Λ. & Λεβαντή, Ε. & Λευθήρη, Ε. & Σακελλαρίου, Γ. (επιμέλεια). *Γλωσσικές Δυσκολίες και Γραπτός Λόγος στο πλαίσιο της σχολικής Μάθησης*. (πρακτικά συνεδρίου). Αθήνα: Γρηγόρη. σελ. 336-345.

- ✓ Ζέρβας, Γ. (1997). Η κινητική μάθηση σε παιδιά με ειδικές ανάγκες με αναφορά τη συνεκπαίδευση. Στο Τάφα, Ε. (Επιμελητής έκδοσης). *Συνεκπαίδευση παιδιών με και χωρίς προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς*(σελ. 301-302). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Θανόπουλος, Θ. (1998). *Παιδιά με μαθησιακά προβλήματα*. Επιστημονικό περιοδικό «Θέματα Ειδικής Αγωγής». 1ο Τεύχος. Αθήνα: Π.Ε.Σ.Ε.Α.
- ✓ Καλαντζή-Αζίζι, Α. (2003). Μαθησιακά προβλήματα του παιδιού στο σχολείο και η αντιμετώπισή τους με τη μέθοδο της τροποποίησης της συμπεριφοράς, στο Στασινός, Δ. (επιμέλεια). *Μαθησιακές Δυσκολίες του Παιδιού και του Εφήβου. Η εμπειρία της Σύγχρονης Ευρώπης*. 3η έκδοση. Αθήνα: GUTENBERG. σελ. 259-268.
- ✓ Καρακύργιου, Μ., Παναγιωτίδου, Β.(2015). *ΚΛΙΚ στα Ελληνικά. Επίπεδα Α1 για παιδιά (6-12 ετών) (Τόμοι Α και Β). Μέθοδος εκμάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- ✓ Καρακύργιου, Μ., Παναγιωτίδου, Β.(2014). *ΚΛΙΚ στα Ελληνικά. Επίπεδο Α1 για εφήβους και ενηλίκους χρήστες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- ✓ Καρακύργιου, Μ., Παναγιωτίδου, Β.(2014). *ΚΛΙΚ στα Ελληνικά. Επίπεδο Α2. Βασικός χρήστης*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- ✓ Καρακύργιου, Μ., Παναγιωτίδου, Β.(2014). *ΚΛΙΚ στα Ελληνικά. Επίπεδο Β1. Ανεξάρτητος χρήστης*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- ✓ Καρακύργιου, Μ., Παναγιωτίδου, Β.(2016). *ΚΛΙΚ στα Ελληνικά. Επίπεδο Β2. Ανεξάρτητος χρήστης*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- ✓ Καρακύργιου, Μ., Παναγιωτίδου, Β.(2018). *ΚΛΙΚ στα Ελληνικά. Επίπεδο Γ1. (Α' ΚΑΙ Β' ΜΕΡΟΣ)+(ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ Α' ΚΑΙ Β' ΜΕΡΟΣ)*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- ✓ Καρπαθίου, Χ. Ε. (2008). *Μαθησιακές Δυσκολίες τύπου Δυσλεξίας. Για Εκπαιδευτικούς & Γονείς*. Αθήνα: Ι. Καραμέτος.
- ✓ Κάτσιου-Ζαφράνα, Μ. (2003). Σχέση μαθησιακών δυσκολιών και εγκεφάλου αναπτυσσόμενου μέσα σ' ένα στερημένο και αρνητικό περιβάλλον, στο Στασινός, Δ.

(επιμέλεια). *Μαθησιακές Δυσκολίες του Παιδιού και του Εφήβου. Η εμπειρία της Σύγχρονης Ευρώπης*. 3η έκδοση. Αθήνα: GUTENBERG. σελ. 31-52.

- ✓ Καυκούλα, Ε. (2010). Ψυχοπαιδαγωγική Αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών. Στο Π. τ. Εκπαίδευσης (Επιμ.), 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα *Μαθαίνω πώς να μαθαίνω*. Αντλήθηκε στις 22 Μαρτίου 2021 στο: <http://www.specialeducation.gr/files4users/files/pdf/Kaykoula.pdf>
- ✓ Κ.Ε.Ε (Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας) (2005). (επιμ. Β. Κουλαϊδής) *Αποτύπωση του εκπαιδευτικού συστήματος σε επίπεδο σχολικών μονάδων*. Αθήνα: Κ.Ε.Ε.
- ✓ Κουράκης, Ι. Ε. (1997). *Ανίχνευση στον Κόσμο των Μαθησιακών Διαταραχών - Σκιαγραφώντας το πορτραίτο μιας περίπτωσης με δυσλεξία*. Αθήνα: ΕΛΛΗΝ.
- ✓ Κωνσταντίνου, Χ. Ι. (1999). Οργάνωση της παιδαγωγικής επικοινωνίας και περιθωριοποίηση του μαθητή. Στο Κωνσταντίνου, Χ., Πλειός, Γ. (Επιμελητής έκδοσης), *Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός. Αιτίες, Συνέπειες και Αντιμετώπιση* (σ 30-37), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Λιβανίου, Ε. (2004). *Μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς στην κανονική τάξη*. 2η έκδοση. Αθήνα: Κέδρος.
- ✓ Μαριδάκη-Κασσωτάκη, Α. (2005). *Δυσκολίες Μάθησης, Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Μαριδάκη-Κασσωτάκη, Α. (2010). *Δυσκολίες Μάθησης. Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση*. 6η έκδοση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Μαρκοβίτης, Μ., & Τζουριάδου, Μ. (1991). *Μαθησιακές Δυσκολίες, Θεωρία και πράξη*. Θεσσαλονίκη: Προμηθεύς.
- ✓ Μάρκου, Σ. Ν. (1994). *Δυσλεξία: Αριστεροχειρία, κινητική αδεξιότητα, υπερκινητικότητα. Θεωρία, διάγνωση και αντιμετώπιση με ειδικές ασκήσεις* (2η εκδ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Μαυρομάτη, Δ. (1995). *Η κατάρτιση του προγράμματος αντιμετώπισης της δυσλεξίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Μέττα, & Σκορδιαλός (2018). Μαθησιακές Δυσκολίες, είδη και Εκπαιδευτική Παρέμβαση. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 8, 707-720.

- ✓ Μήτσιου-Δάκτυλα, Γ. (2008). *ΔΥΣΛΕΞΙΑ: Νευροψυχολογία Μαθησιακών Διαταραχών, Διάγνωση και Αντιμετώπιση*. Αθήνα: Χρήστος Ε. Δαρδάνος.
- ✓ Μιχελογιάννης, Ι., Τζενάκη, Μ. (2000). *Μαθησιακές Δυσκολίες*. 2η έκδοση. Αθήνα: ΓΡΗΓΟΡΗ.
- ✓ Μπαμπλέκου, Ζ., (1996). *Δυσκολίες στην ανάπτυξη της γραπτής γλώσσας των παιδιών*. Επιστημ. Περιοδικό: Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού. Αθήνα: Ο.Μ.Ε.Ρ.
- ✓ Νιτσόπουλος, Μ. (2003). Μαθησιακές δυσκολίες: κοινωνικοί-πολιτιστικοί παράγοντες, στο Στασινός, Δ. (επιμέλεια). *Μαθησιακές Δυσκολίες του Παιδιού και του Εφήβου*. Η εμπειρία της Σύγχρονης Ευρώπης. 3η έκδοση. Αθήνα: GUTENBERG. σελ. 69-75.
- ✓ Παντελιάδου, Σ. (2000). *Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη, Τι και γιατί*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Παντελιάδου, Σ. (2007). Οικογένειες με παιδιά με Μαθησιακές Δυσκολίες, στο Παντελιάδου, Σ. & Μπότσας, Γ. (επιμέλεια). *Μαθησιακές Δυσκολίες. Βασικές έννοιες και χαρακτηριστικά*. (στα πλαίσια του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στις Μαθησιακές Δυσκολίες»). Θεσσαλονίκη: Γράφημα. σελ.16-20.
- ✓ Παπαδάτος, Γ. ,2005, *Θέματα Μαθησιακών Δυσκολιών και Δυσλεξίας*. Εκδόσεις: ΑΘΗΝΑ.
- ✓ Παπαθεοφίλου, Ρ., Σώκου-Μπάδα, Κ., Μιχελογιάννης, Ι., & Παντελάκης, Σ. (1989). *Σχολική Επίδοση. Κοινωνικοί, ψυχικοί και σωματικοί παράγοντες: Ψυχική διαταραχή και σχολική επίδοση*. Ψυχολογικά Θέματα, 1(3), 211-229.
- ✓ Παπαναστασίου, Φ. (2017). *Μαθησιακές ευκολίες. Πρόγραμμα υποστήριξης και παρέμβασης στις ειδικές μαθησιακές δυσκολίες*. Αθήνα: Πεδίο.
- ✓ Πλωμαρίτου, Β. (2010). *Ανακαλύπτω τα μυστικά των λέξεων. Πρόγραμμα Αντιμετώπισης Μαθησιακών Δυσκολιών. Ανάγνωση & ορθογραφία*. Αθήνα: ΓΡΗΓΟΡΗ.
- ✓ Πολύχρονη, Φ., Χατζηχρήστου, Χ., Μπίμπου, Α., (2006) *Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες, Δυσλεξία* Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.

- ✓ Πολυχρόνη, Φ., Χατζηχρήστου, Χ., Μπίμπου, Α. (2010). *ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ -1. Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες. Δυσλεξία. Ταξινόμηση, αξιολόγηση και παρέμβαση*. 4η έκδοση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Πολυχρόνη, Φ. (2011). *Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες*. Αθήνα: Πεδίο.
- ✓ Πολυχρονοπούλου, Σ. (1985). *Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες*. Αθήνα: αυτοέκδοση.
- ✓ Πόρποδας, Κ. (1997). *Δυσλεξία. Η ειδική διαταραχή στη μάθηση του γραπτού λόγου (Ψυχολογική Θεώρηση)*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Πόρποδας, Κ.Δ. (1998). *Εισαγωγή στις μαθησιακές δυσκολίες*. Πάτρα: Ερευνητική και διαγνωστική μονάδα δυσλεξίας, ανάγνωσης και γραφής Πανεπιστημίου Πατρών, (25-53,85).
- ✓ Ράπτη, Ε. (2013). *Η εκμάθηση ξένης γλώσσας σε παιδιά με δυσλεξία* (Πτυχιακή εργασία). Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηπείρου, Ιωάννινα.
- ✓ Σταμπολτζή, Α. (2007). *Δυσλεξία και τριτοβάθμια εκπαίδευση: συχνότητα εμφάνισης, νομοθεσία και υποστηρικτικές πρακτικές* (Διδακτορική διατριβή). ΕΚΠΑ. Αθήνα.
- ✓ Στασινός, Δ. Π. (2003). *Μαθησιακές Δυσκολίες του Παιδιού και του Εφήβου, Η εμπειρία της σύγχρονης Ευρώπης* (3η εκδ.). Αθήνα: Gutenberg. Συνέπειες και αντιμετώπιση (σελ. 158-159). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Στασινός, Δ. Π. (2009). *Ψυχολογία του λόγου και της γλώσσας: Ανάπτυξη και παθολογία, Δυσλεξία και Λογοθεραπεία*. Αθήνα: Gutenberg.
- ✓ Τζιβινίκου, Σ. (2014β). *Υλικό για μείζονες προσαρμογές στην Α' και στη Β' Δημοτικού ή σε μεγαλύτερη τάξη*. Αδημοσίευτο υλικό. Τζιβινίκου, Σ.
- ✓ Τζιβινίκου, Σ. (2014γ). *Υλικό για μείζονες προσαρμογές (μεγάλης έντασης) για μαθητές με σοβαρές δυσκολίες*. Αδημοσίευτο υλικό.
- ✓ Τζιβινίκου, Σ. (2015). *Μαθησιακές δυσκολίες - Διδακτικές Παρεμβάσεις*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Αντλήθηκε στις 15 Φεβρουαρίου, 2021 από: <http://hdl.handle.net/11419/5332>.

- ✓ Τζουριάδου, Μ. & Μπάρμπας, Γ., (2003), *Δυσλεξία: Επιστημονικές αντιφάσεις και παιδαγωγικά αδιέξοδα*, στο Ευκλείδη Α., Τζουριάδου Μ. & Λεονταρή Α. (Eds), *Ψυχολογία και Εκπαίδευση*, Τόμος 1, Ελληνικά Γράμματα.
- ✓ Τζουριάδου, Μ. (2006), *Προσαρμογές Αναλυτικών Προγραμμάτων για Μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες. Θεωρητικό Πλαίσιο*, Αθήνα: ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- ✓ Τζουριάδου Μ. (2011). *Μαθησιακές δυσκολίες – θέματα ερμηνείας και αντιμετώπισης*, Θεσσαλονίκη: Προμηθεύς.
- ✓ Τομαράς, Ν. (2008). *Μαθησιακές δυσκολίες, ισότιμες ευκαιρίες στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Προμηθεύς.
- ✓ Τρίγκα-Μερτίκα, Ε. (2010). *Μαθησιακές Δυσκολίες. Γενικές & Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες – Δυσλεξία*. Αθήνα: ΓΡΗΓΟΡΗ.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- ✓ Alonzo Rezabala, M., E., & Villafuerte Holguín, J., S., (2020). Adaptations for Teaching Children with Special Educational Needs in ESL Context, *International Journal of Social Science Studies*, Vol. 8, No. 1.
- ✓ Andreou, G., Baseki, J. (2012). Phonological and Spelling Mistakes among Dyslexic and NonDyslexic Children Learning Two Different Languages: Greek vs English. *Psychology*, 3 (8), pp. 595-600. Retrieved February, 21, 2021 from: doi: 10.4236/psych.2012.38089.
- ✓ Arguello, M. (2013). *Guía de Trabajo: Adaptaciones Curriculares para la Educación Especial e Inclusiva*. Ministerio de Educacion del Ecuador.
- ✓ Augur, J. (1993). *Early Help: Better Future. Reading*, U.K.: British Dyslexia Association.
- ✓ Bablekou, Z. (2009). Nous: Cognitive models of working memory. In Mourlas, C., Tsianos, N., & Germanakos, P. (Eds.), *Cognitive and Emotional Processes in Web-based Education* (pp. 86-109). PA, Ca: Information Science Reference – IGI Global.
- ✓ Bara, F., Fredembach, B., & Gentaz, É. (2010). *Rôle des procédures exploratoires manuelles dans la perception haptique et visuelle de formes chez des enfants scolarisés en cycle 2* [Role of manual exploratory procedures on the haptic and visual perception of shapes in children]. *L'Année Psychologique*, 110(2), 197–225. Retrieved April 28, 2021 from: <https://doi.org/10.4074/S0003503310002022>

- ✓ Bohning, Kelly,(2000). Curricular and instructional adaptations for special needs students in the general education setting. *Graduate Research Papers*. 421.
Retrieved March, 6, 2021 from :<https://scholarworks.uni.edu/grp/421>
- ✓ Bryant, D. P., & Bryant, B. R. (1998). Using assistive technology adaptations to include students with learning disabilities in cooperative learning activities. *Journal of Learning Disabilities*, 31, 41-54.
- ✓ Cisero, C. A., & Royer, J. M. (1995). The Development and Cross-Language Transfer of Phonological Awareness. *Contemporary Educational Psychology*, 20, 275- 303.
- ✓ Clements, S. D. (1966). *Minimal brain dysfunction in children*. NINDB Monograph No. 3.Washington DC: U.S. Department of Health, Education, and Welfare. (4) (PDF) *Classification of learning disabilities: An evidencebased evaluation*. Retrieved April, 9, 2021 from:
https://www.researchgate.net/publication/232512540_Classification_of_learning_disabilities_An_evidencebased_evaluation.
- ✓ Connor, F. P. (1983). *Improving school instruction for learning disabled children: The Teachers College Institute*. Exceptional Education Quarterly, 4(1), 23-44.
- ✓ Crombie, M. (1999). Bad language or good? Modern foreign language learning for the dyslexic pupil. In I. Smythe (Ed.), *The Dyslexia Handbook 1999*, Reading: British Dyslexia Association, pp. 181–193.
- ✓ Crombie, M. (2000). Specific learning difficulties (dyslexia) and the learning of a foreign language in school: Where are we going?. *Dyslexia: An International Journal of Research and Practice*, 6, pp. 112-123.
- ✓ Delacato, C. H. (1959). *The treatment and prevention of reading problems: The neurological approach*. Springfield, IL: Charles C. Thomas.
- ✓ Deschenes, C, Ebling, D., & Sprague, J. (1994). Adapting curriculum and instruction in inclusive classrooms: A teacher's desk reference. Bloomington, IN: *Institute for the Study of Developmental Disabilities*.

- ✓ Durgunoglu, A. Y., & Oney, B. (1999). *A Cross-Linguistic Comparison of Phonological Awareness and Word Recognition*. *Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal*, 11, 281-299.
- ✓ Durgunoglu, A.Y. & B. Oney (2000). *Literacy Development in Two Languages: Cognitive and Sociocultural Dimensions of Cross-Language Transfer* . Retrieved Juny 26, 2021 from:http://www.ncela.gwu.edu/files/rcd/BE023752/Literacy_Development.pdf
- ✓ Ebeling, D. , Deschenes, C. , & Sprague, J. (1994). *Adapting curriculum and instruction in inclusive classrooms: A teacher's desk reference* . Bloomington, IN : *Center for School and Community Integration*—Institute for the Study of Developmental Disabilities.
- ✓ Fowler, J., & Hooper, H.R. (1998). *ESL Learners with Special Needs in British Columbia: Identification, Assessment and Programming*. British Columbia: The British Columbia Ministry for Education, Skills, and Training.
- ✓ Frostig, M., Lefever, D. W., Whittlesey, J. R. B. *Developmental Test of Visual Perception*. (3rd Ed.) Palo Alto, Calif.: Consulting Psychologists Press, 1964.
- ✓ Fuchs, D., & Fuchs, L. S. (1998). Researchers and teachers working together to adapt instruction for diverse learners. *Learning Disabilities Research & Practice*, 13(3), 126–137.
- ✓ Fuchs, L. S., Fuchs, D., & Prentice, K. (2004). Responsiveness to mathematical problem-solving instruction: Comparing students at risk of mathematics disability with and without risk of reading disability. *Journal of Learning Disabilities*, 37, 293– 306.
- ✓ Ganschow, L. & Sparks, R. L. (2000). Reflections on foreign language study for students with learning problems: Research, issues and challenges. *Dyslexia*, 6, 87-100.
- ✓ Goldberg, H.L. & Schiffman, G.B. (1972). *Dyslexia, problems of reading disabilities*. New York: Grune & Stratton Inc.
- ✓ Hammill, D. D. (1990). On Defining Learning-Disabilities: An Emerging Consensus. *Journal of Learning Disabilities*, 23, 74-84. Retrieved July 24, 2021 from: <http://dx.doi.org/10.1177/002221949002300201>
- ✓ Hammill, D. D., & Larsen, S. C. (1978). *Test of written language*. Austin, TX: Pro-Ed.

- ✓ Heward, W.L. (2009) *Exceptional Children. An Introduction to Special Education*. Pearson Education, NJ.
- ✓ Hinshelwood, J. (1895). *Word-blindness and visual memory*. *Lancet*, 2, 1564–1570.
- ✓ Hinshelwood, J. (1917). *Congenital word-blindness*. London: Lewis.
- ✓ Ho, C.S. & K. Fong (2005). *Do Chinese Dyslexic Children Have Difficulties Learning English as a Second Language?* *Journal of Psycholinguistic Research*, 34/6: 603-618. Retrieved May 2, 2021 from: <https://doi.org/10.1007/s10936-005-9166-1>
- ✓ Joanna Nijakowska, Dina Tsagari, George Spanoudis (2018). *English as a foreign language teacher training needs and perceived preparedness to include dyslexic learners: The case of Greece, Cyprus, and Poland*. Retrieved May, 7, 2021 from: [10.1002/dys.1598](https://doi.org/10.1002/dys.1598)
- ✓ Johnson, D., & Myklebust, H. (1967). *Learning disabilities: Educational principles and practices*. New York: Grune & Stratton.
- ✓ Kavale, K. A. & Forness, S. R. (2000). What Definitions of Learning Disability Say and Don't Say A Critical Analysis. *Journal of learning disabilities*, 33(3), 239-256.
- ✓ Kavale, K. A., Mattson, P. D. (1983) One Jumped Off the Balance Beam: meta-analysis of perceptual-motor training. *Journal of Learning Disabilities*, 16, 165–173.
- ✓ Kirk, S. A., McCarthy, J. J. & Kirk, W. D. (1961). *Illinois Test of Psycholinguistic Abilities* (Experimental Ed.). Urbana: University of Illinois Press.
- ✓ Kirk, S. A. (1962). *Educating exceptional children*. Boston: Houghton Mifflin.
- ✓ Kormos, J., & Smith, A.M. (2012). *Teaching languages to students with specific learning differences*. Bristol: Multilingual Matters.
- ✓ Kormos, J. (2017). *The second language learning processes of students with Specific Learning Difficulties*. London and New York: Routledge.
- ✓ Kussmaul, A. (1877). Diseases of the nervous system and disturbances of speech. In H. von Ziemssen (Ed.) *Cyclopedia of the practice of medicine* (pp.770–778). New York: William Wood.
- ✓ Lerner, J. (2003). *Learning disabilities: Theories, diagnosis, and teaching practices*. Boston: Houghton Mifflin Company.

- ✓ Lyon, G. R., Fletcher, J. M., Shaywitz, S. E., Shaywitz, B. A., Torgesen, J. K., Wood, F. B. (2001). Rethinking learning disabilities. In Finn, C. E., Rotherham, A. J., Hokanson, C. R. (Eds.), *Rethinking special education for a new century* (pp. 259–287). Washington DC: Thomas B. Fordham Foundation and the Progressive Policy Institute.
- ✓ Martha Elena Alonzo Rezabala & Jhonny Saulo Villafuerte Holguín, 2020. Adaptations for Teaching Children with Special Educational Needs in ESL Context, *International Journal of Social Science Studies*, Redfame publishing, vol. 8(1), pages 121-134.
- ✓ Maslow, P., Frostig, M., Lefever, D. W., & Whittlesey, J. R. B. (1964). Marianne Frostig Developmental Test of Visual perception, 1963 standardization. *Perceptual and Motor Skills*, 19(2), 463–499. Retrieved April, 2, 2021 from <https://doi.org/10.2466/pms.1964.19.2.463>
- ✓ Mavrommati, T. D., & Miles, T. R. (2002). A pictographic method for teaching spelling to Greek dyslexic children. *Dyslexia*, 8, 86-101. Retrieved May 2, 21 from: [doi:10.1002/dys.216](https://doi.org/10.1002/dys.216)
- ✓ Mercer, C. D. (1997). *Students with learning disabilities* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill.
- ✓ Miles, E. (1995). Can there be a single definition of dyslexia? *Dyslexia: An International Journal of Research and Practice*, 1 (1), 37-45.
- ✓ Munson, S. (1986). Regular education teacher modifications for mainstreamed mildly handicapped students. *The Journal of Special Education*. 20 (4), 389-502.
- ✓ Myers, P., Hammill, D.D. *Methods for learning disorders* (2nd ed.). New York: John Wiley, 1976.
- ✓ National Center for Learning Disabilities. (2005). *No Child Left Behind: Determining Appropriate Assessment Accommodations for Students with Disabilities*. Retrieved April, 21, 2021 from: <http://www.ncld.org/learning-disability-resources/ebooks-guides-toolkits/determining-appropriate-assessment-accommodations-for-students-with-disabilities>

- ✓ Nijakowska, J. (2010). *Dyslexia in the Foreign Language Classroom*, Series: Second Language Acquisition. Bristol: Multilingual Matters. Retrieved January, 28, 2021 from: doi: [10.4236/psych.2012.38089](https://doi.org/10.4236/psych.2012.38089).
- ✓ Orton Dyslexia Society (1997). *Informed Instruction for Reading Success: Foundations for Teacher Preparation. (A position paper of the Orton Dyslexia Society.)*. Baltimore, MD: author.
- ✓ Osgood, C.E., Suci, G.J. and Tannenbaum, P.H. (1957). *The measurement of meaning*. University of Illinois Press, Urbana.
- ✓ Owen, F.W., Adams, P. A., Forrest, T., Stolz, L.M. & Fisher, S. (1971). Learning disorders in children: sibling studies. *Monographies of the Society for Research in Child Development*, 36 (4).
- ✓ Palladino, P., Bellagamba, I., Ferrari, M., & Cornoldi, C. (2016). L2 Spelling Errors in Italian Children with Dyslexia. *Dyslexia: An International Journal of Research and Practice*, 22, pp. 158-172, viewed 19 February 2016 in Wiley Online Library, (wileyonlinelibrary.com).
- ✓ Pumfrey, P.D & Reason, R. (1991). *Specific learning difficulties (dyslexia): Challenges & responses*. London: Routledge.
- ✓ Pumfrey, P.D. (1996). *Specific Developmental Dyslexia: Basics to back? (The Fifteenth Vernon-Wall Lecture)*. London: British Dyslexia Association.
- ✓ Reschly, D. J., & Tilly, W. D. (1999). Reform trends and system design alternatives. In D. J. Reschly, W. D. Tilly, & J. P. Grimes (Eds). *Special Education in Transition: Functional assessment and noncategorical programming*. Longmont, CO: Sopris West.
- ✓ Salisbury, C., Mangino, M., Petrigala, M., Rainforth, B., Syryca, S., & Palombaro, M. (1994). Promoting the instructional inclusion of young children with disabilities in the primary grades. *Journal of Early Intervention*. 18_ (30). 311-322.
- ✓ Scruggs, T. and Mastropieri, M. (1992) *Teaching Test Taking Skills: Helping Students Show What They Know*. Newton, MA: Brookline Publishers.

- ✓ Shastry, B.S. Developmental dyslexia: an update. *Journal of Human Genetics* 52, 104–109 (2007). Retrieved December,27,2021 from: <https://doi.org/10.1007/s10038-006-0088-z>
- ✓ Smith, C.R. (2004). *Learning disabilities. The interaction of students and their environments*. 5th edition. Boston, MA: Allyn and Bacon-Pearson.
- ✓ Sparks, R., Ganschow, L., & Pohlman, J. (1989). Linguistic coding deficits in foreign language learners. *Annals of Dyslexia*, 39, 179-195. Retrieved January, 24,2021 from: <https://doi.org/10.1007/BF02656908>
- ✓ Switlick, D. (1997). Curriculum modifications and adaptations. In D. Bradley, M. King-Sears & D. Tessier-Switlick, *Teaching in inclusive settings: From theory to practice*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- ✓ Tomson, M. (1984) *Developmental dyslexia*. London: Edward Arnold.
- ✓ Udvari-Solner, A. (1992) Curricular Adaptations: Accommodating the Instructional Needs of Diverse Learners in the Context of General Education (Monograph) Kansas: Kansas State Board of Education Services for Children and Youth with Deaf- Blindness Project.
- ✓ Udvari-Solner, A. (1995). *Improving the quality of inclusive practices through the use of a reflective decision-making process to design curricular adaptations*. Manuscript submitted for publication.
- ✓ Vaughn, S., & Fuchs, L. S. (2003). Redefining learning disabilities as inadequate response to instruction: The promise and potential pitfalls. *Learning Disabilities: Research and Practice*, 18, 137 - 146.
- ✓ Vellutino, F. R., Pruzek, R., Steger, J. A. & Meshoulam, V. (1973). Immediate visual recall in poor readers as a function of orthographic-linguistic familiarity. *Cortex*, 9, 368-384.
- ✓ Vellutino, F. R. (1991). Introduction to three studies on reading acquisition: Convergent findings on theoretical foundations of code-oriented versus whole-language approaches to reading instruction. *Journal of Educational Psychology*, 83(4), 437–443. Retrieved April,23, 2021 from: <https://doi.org/10.1037/0022-0663.83.4.437>
- ✓ Vlachos, F.,(2010) Dyslexia: A synthetic approach to causal theories, *Hellenic Journal of Psychology*, 7, 205-240.

- ✓ Vlachos, F., Avramidis , E., Dedousis, G., Chalmpe , M., Ntalla, I., Giannakopoulou, M. Prevalence and Gender Ratio of Dyslexia in Greek Adolescents and Its Association with Parental History and Brain Injury, *American Journal of Educational Research*, 2013, Vol. 1, No. 1, 22-25 Retrieved February, 21,2021 from: [10.12691/education-1-1-5](https://doi.org/10.12691/education-1-1-5).
- ✓ Vlachos, F., Avramidis, E., Dedousis, G., Ntalla, I., Giannakopoulou, M. & Chalmpe, M. (2013). Prevalence and gender ratio of dyslexia in Greek adolescents and its association with parental history and brain injury. *American Journal of Educational Research*, 1, 22-25.
- ✓ Wagner, R. K., & Torgesen, J. K. (1987). The nature of phonological processing and its causal role in the acquisition of reading skills. *Psychological Bulletin*, 101(2), 192–212. Retrieved January, 14,2021 from: <https://doi.org/10.1037/0033-2909.101.2.192>
- ✓ Weiner, B. (1980). A cognitive (attribution)-emotion-action model of motivated behavior: An analysis of judgments of help-giving. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(2), 186–200. Retrieved April,16,2021from: <https://doi.org/10.1037/0022-3514.39.2.186>
- ✓ Winter, S. (1997). "SMART" planning for inclusion. *Childhood Education*,73 (4), 21-218.
- ✓ Ysseldyke, J. (2005). Assessment and Decision Making for Students with Learning Disabilities: What if This Is as Good as It Gets? *Learning Disability Quarterly*, 28(2), 125–128. Retrieved May, 13, 2021 from: <https://doi.org/10.2307/1593610>.